Rolnummers : 218-220-222
Arrest nr. 33/91 van 14 november 1991

A R R E S T

In zake : de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en I. PETRY,
en de rechters D. ANDRE, K. BLANCKAERT, L.P. SUETENS,
M. MELCHIOR en P. MARTENS,
bijgestaan door de griffier L. POTOMS,
onder voorzitterschap van voorzitter J. DELVA,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. ONDERWERP VAN DE VORDERING

A. Bij verzoekschrift van 28 juni 1990, aan het Hof verzonden bij aangetekende brief met poststempel van dezelfde datum, werd beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, inzoverre dat artikel de bijzondere bepalingen voor het Vlaamse Gewest van afdeling III van hoofdstuk II van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging aanvult met artikel 32quaterdecies, in de mate dat het milieuheffingen invoert en vaststelt voor varkensfokkerijen met meer dan 1.000 gespeende dieren, en de artikelen 32quinquiesdecies, 32sexiesdecies en 32septiesdecies, door :

1. de N.V. ARKOVA, met maatschappelijke zetel te Ardooie-Koolskamp, Knijffelingstraat 15, H.R. Brugge 67.914 handelend door zijn raad van bestuur;
2. Jozef DESMIDT, varkensfokker, wonende te 8050 Wingene, Schaapsdreef 3A;
3. de N.V. Voeders LAUWERS, met maatschappelijke zetel te 9731 Nazareth, Sluis 3, H.R. Gent nr. 140.804, handelend door haar raad van bestuur;
4. de N.V. FODEVA, met maatschappelijke zetel te 8030 Beernem, Vaart-Noord 17, H.R. Brugge nr. 46.917, handelend door zijn raad van bestuur;
5. Antoine DE WANDEL en zijn echtgenote Lena VAN BOCKSTAEL, wonende te 8350 Damme, Ruischer 1.

Die zaak is ingeschreven onder nummer 218 van de rol van het Hof.

Bij hetzelfde verzoekschrift had verzoeker Jozef DESMIDT, voornoemd, eveneens een vordering tot schorsing ingesteld die het Hof heeft verworpen bij arrest nummer 31/90 van 9 oktober 1990.

B. Bij verzoekschrift van 29 juni 1990, aan het Hof verzonden bij aangetekende brief met poststempel van dezelfde datum, heeft Martin DENYS, advocaat, wonende te 1900 Hoeilaart, de Quirinilaan 2, beroep tot vernietiging van artikel 6 van voormeld decreet ingesteld.

Die zaak is ingeschreven onder nummer 220 van de rol van het Hof.

C. Bij verzoekschrift van 29 juni 1990, aan het Hof verzonden bij aangetekende brief met poststempel van dezelfde datum, heeft Ludo DIERICKX, senator, handelend zowel in eigen naam als in zijn hoedanigheid van senator en lid van de Vlaamse Raad, beroep tot vernietiging ingesteld van hetzelfde artikel 6 van voormeld decreet.

Die zaak is ingeschreven onder nummer 222 van de rol van het Hof.

II. RECHTSPLEGING

De zaak met rolnummer 218

Bij beschikking van 29 juni 1990 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de leden van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen toepassing diende te worden gegeven aan de

artikelen 71 en 72 van voormelde organieke wet.

Van het beroep is conform artikel 76, § 4, van de organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 6 juli 1990.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 2 augustus 1990 bekendgemaakt.

De Vlaamse Executieve heeft op 8 augustus 1990 een memorie ingediend.

Conform artikel 89 van de organieke wet is bij ter post aangetekende brief van 28 september 1990 kennisgeving gedaan van die memorie.

Verzoekers hebben op 30 oktober 1990 een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 28 november 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 28 juni 1991.

De zaken met rolnummers 220 en 222

Bij beschikkingen van 2 juli 1990 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de leden van de zetel aangewezen in beide zaken.

De respectieve rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat de artikelen 71 en 72 van voormelde organieke wet niet dienden te worden toegepast.

Van de beroepen is conform artikel 76, § 4, van de

organieke wet kennisgeving gedaan bij ter post aangetekende brieven van 13 augustus 1990.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 22 augustus 1990 bekendgemaakt.

De Vlaamse Executieve heeft op 27 september 1990 een memorie ingediend in ieder van beide zaken.

Conform artikel 89 van de organieke wet is bij ter post aangetekende brief van 3 oktober 1990 kennisgeving gedaan van die memories.

De respectieve verzoekers hebben ieder op 5 november 1990 een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 28 november 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 29 juni 1991 in ieder van beide zaken.

<u>De samengevoegde zaken met rolnummers 218, 220 en 222</u>

Bij beschikking van 19 december 1990 heeft het Hof de zaken met rolnummers 218, 220 en 222 samengevoegd.

Bij beschikking van 16 januari 1991 heeft de voorzitter in functie rechter P. MARTENS aangewezen als lid van de zetel, gelet op de toelating tot het emeritaat van voorzitter J. SAROT en de aanwijzing van mevrouw I. PETRY als voorzitter.

Bij beschikking van 6 juni 1991 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen,

verlengd tot 28 december 1991.

Bij beschikking van 9 juli 1991 heeft het Hof beslist dat de zaken in gereedheid zijn en heeft het de dag van de terechtzitting bepaald op 17 september 1991.

Van die beschikking is kennisgeving gedaan aan partijen en hun advocaten bij aangetekende brieven van 10 juli 1991.

Ter terechtzitting van 17 september 1991 :

- zijn verschenen :
  Mr. L. DE SCHRIJVER, advocaat bij de balie te Gent, voor verzoekers n.v. ARKOVA, J. DESMIDT, n.v. Voeders LAUWERS, n.v. FODEVA, A. DE WANDEL en L. VAN BOCKSTAEL, voornoemd;
  Mr. J. GHYSELS, advocaat bij de balie te Brussel, voor verzoeker L. DIERICKX, voornoemd;
  Mr. E. EMPEREUR, advocaat bij de balie te Brussel, voor verzoeker M. DENYS, voornoemd;
  Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

- hebben de rechters-verslaggevers K. BLANCKAERT en M. MELCHIOR verslag uitgebracht;

- zijn voormelde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van voormelde bijzondere wet op het Arbitragehof die

betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. WAT BETREFT DE AANGEVOCHTEN BEPALINGEN

De samengevoegde zaken met rolnummers 218, 220 en 222 betreffen alle beroepen tot vernietiging ingesteld door particulieren tegen artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, in zoverre het de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging aanvult met de artikelen 32octies tot en met 32septiesdecies.

In de zaken 220 en 222 wordt de vernietiging gevorderd van hogervernoemd artikel 6 in zijn geheel.

Het in de zaak 218 door varkensfokkers ingestelde beroep viseert enkel artikel 32quaterdecies, waar het een milieuheffing invoert op varkensfokkerijen met meer dan 1.000 gespeende dieren, en de bepalingen van de artikelen 32quinquiesdecies tot septiesdecies, die handelen over de inning en de bezwaarprocedure.

De door voormeld artikel 6 ingevoerde bepalingen van artikelen 32octies en volgende van de wet van 26 maart 1971, handelen over de financiering van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering. Daartoe worden milieuheffingen ingevoerd, waarvan ook de inning is geregeld.

Een eerste heffing is vastgesteld bij artikel 32undecies op de ondernemingen met aansluiting op de riolering, die een bijdrage betalen a rato van

in inwoner-equivalent uitgedrukte eenheden van verontreiniging.

Verder zijn er de in artikel 32quaterdecies opgesomde heffingen :

- een belasting van 300,- fr. per natuurlijke persoon, met een maximum van 1.200,- fr. per gezin;
- een heffing op bedrijven voor de teelt van varkens, runderen en gevogelte, a rato van het aantal dieren;
- een forfaitaire heffing van 10.000,- fr. op hinderlijke inrichtingen die niet onder een andere belastingplichtige categorie vallen.

Artikel 32quinquiesdecies belast de provincies met de inning van de heffingen ten bate van de waterzuiveringsmaatschappij en regelt aspecten van de inningsprocedure.

Een administratieve bezwaarprocedure is vastgelegd bij artikel 32sexiesdecies en artikel 32septiesdecies, ten slotte, handelt over de toepassing van regels voor rijksbelastingen op de milieuheffingen bepaald bij artikel 32quaterdecies.

IV. IN RECHTE

Wat betreft de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse Executieve

1.A.1. In deze zaak past het de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse Executieve te behandelen alvorens de ontvankelijkheid van de beroepen wordt onderzocht.

De verzoekers in de zaken met rolnummers 220 en 222 betwisten immers de ontvankelijkheid van de memorie van de Vlaamse Executieve, waarin een aantal excepties van niet-ontvankelijkheid van de beroepen zijn aangevoerd.

1.A.2. De voornoemde verzoekers wijzen er in hun memories van antwoord op dat enkel namens de gemeenschapsminister van leefmilieu, natuurbehoud en landinrichting, de Heer T. KELCHTERMANS, een memorie is ingediend. Zij betogen dat die memorie niet-ontvankelijk is bij ontstentenis van een besluit van de Executieve om in rechte te treden en van een besluit dat de gemeenschapsminister ertoe machtigt namens de Executieve op te treden.

1.B. Artikel 69 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt dat de Executieve collegiaal beraadslaagt, onverminderd de door haar toegestane delegaties. Overeenkomstig artikel 82 van diezelfde wet worden de rechtsgedingen van de Gemeenschap of het Gewest, als eiser of als verweerder, gevoerd namens de Executieve, ten verzoeke van het door deze aangewezen lid.

De uitdrukking "ten verzoeke van" is geen synoniem van "op vordering van" (à la requête de), maar duidt uitsluitend de fysieke persoon aan die de uitoefening van de vordering waartoe de Executieve heeft beslist voor het bevoegde rechtscollege zal behartigen.

Artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 december 1985 tot aanwijzing van de leden van de Executieve ten verzoeke waarvan de rechtsgedingen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest worden gevoerd (B.S. van 11 januari 1986), bepaalt : "De rechtsgedingen waarin de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest als verweerder optreden met betrekking tot aangelegenheden die tot de uitsluitende bevoegdheid behoren van een lid van de Vlaamse Executieve, worden gevoerd ten verzoeke van dat lid van de Vlaamse Executieve".

Blijkens artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 22 februari 1989 tot bepaling van de bevoegdheden van de Leden van de Vlaamse Executieve (B.S. van 8 maart 1989), is de Heer T. KELCHTERMANS bevoegd voor het leefmilieu, de landinrichting en het natuurbehoud, evenals het waterbeleid, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, II, III en V van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen ten aanzien van de memorie van de Vlaamse Executieve is derhalve zonder grond.

Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen.

2.A.1. Om hun belang bij de vordering tot gedeeltelijke vernietiging van artikel 6 van het hogervermeld decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 te staven, wijzen de verzoekende partijen in de zaak ingeschreven onder nummer 218 van de rol van het Hof op hun hoedanigheid van uitbater van een varkensfokkerij met meer dan 1.000 gespeende dieren.

2.B.1. Als exploitanten van varkensfokkerijen met meer dan 1.000 gespeende dieren kunnen de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 218 rechtstreeks en ongunstig worden geraakt door het aangevochten onderdeel van artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989, waar het die activiteit met een belasting bezwaart.

Het beroep is ontvankelijk in zoverre gericht tegen artikel 32quaterdecies, eerste lid, 2°, a) en tweede lid, a) van de wet van 26 maart 1971.

Niet ontvankelijk is het in de mate dat het ook de artikelen 32quinquiesdecies, sexiesdecies en septiesdecies viseert : de verzoekende partijen doen immers niet blijken van hun belang bij de vernietiging van die bepalingen, die de wijze van inning en invordering en andere modaliteiten regelen en waarvan niet vaststaat dat de verzoekers als belastingplichtigen er ongunstig door kunnen worden geraakt.

2.A.2. Tot staving van zijn belang bij het beroep tot vernietiging voert de verzoeker in de zaak met rolnummer 220 aan :
"Verzoekende partij heeft een uitnodiging bekomen tot betaling van de milieuheffing op het lozen van afvalwaters.

Het is nochtans zo dat de woning van verzoekende partij niet kan aangesloten worden op de riolering daar het niveauverschil dit niet toelaat. Verzoekende partij heeft er derhalve belang bij de nietigverklaring te vorderen van artikel 6 van het decreet van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Daarbij doet verzoekende partij opmerken dat zij over een eigen waterzuiveringsinstallatie beschikt zodat verzoekende partij ten onrechte twee maal moet bijdragen in de waterzuivering, éénmaal via de milieuheffing en éénmaal via de kosten van installatie en onderhoud van een waterzuiveringsapparaat."

2.B.2. Het blijkt niet hoe de verzoeker in de zaak met rolnummer 220 rechtstreeks en ongunstig geraakt zou kunnen worden door de bepalingen van artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989, behalve daar waar het een belasting invoert ten laste van de natuurlijke personen met hoofdverblijfplaats in het ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering.

Het beroep in de zaak met rolnummer 220 is

derhalve enkel ontvankelijk in de mate dat het de belasting beoogt van artikel 32quaterdecies, eerste lid, 1°, van de wet van 26 maart 1971.

2.A.3. In het verzoekschrift in de zaak met rolnummer 222 verklaart de verzoeker zowel in eigen naam te handelen als in zijn hoedanigheid van Senator en lid van de Vlaamse Raad en is het belang als volgt geformuleerd :

"Verzoekende partij woont in Antwerpen in hetgeen men pleegt te noemen 'binnen de ring'.

De huishoudelijke afvalwateren worden geloosd in de riolering. Deze riolering is niet aangesloten op één of ander zuiveringsstation.

De Stad Antwerpen heft reeds een belasting op het lozen van afvalwaters."

2.B.3. Het blijkt niet hoe de verzoeker in de zaak met rolnummer 222 in zijn hoedanigheid van natuurlijke persoon rechtstreeks en ongunstig geraakt zou kunnen worden door de bepalingen van artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989, behalve daar waar het een belasting invoert ten laste van de natuurlijke personen met hoofdverblijfplaats in het ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering.

Het functioneel belang dat de verzoeker eveneens aanvoert, kan niet worden aangenomen.

Uit artikel 2, 3°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof volgt, dat de wetgever de mogelijkheid voor de leden van de wetgevende vergaderingen om in rechte te treden heeft willen beperken door die mogelijkheid aan hun voorzitters voor te behouden, en op voorwaarde dat twee derde van de leden erom zouden verzoeken. Een lid van een vergadering doet dus niet, in die

enkele hoedanigheid, blijken van het vereiste belang om voor het Hof op te treden.

Het beroep in de zaak met rolnummer 222 is derhalve enkel ontvankelijk in de mate dat het de belasting beoogt van artikel 32quaterdecies, eerste lid, 1°, van de wet van 26 maart 1971.

Ten gronde

Met betrekking tot het middel dat is aangevoerd in de zaak 218.

3.A.1. Naar de mening van de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 218 houdt het nieuwe artikel 32quaterdecies, eerste lid, 2°, van de wet van 26 maart 1971, zoals ingevoerd bij artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989, een schending in van het gelijkheidsbeginsel vervat in artikel 6 van de Grondwet doordat er met betrekking tot de heffingen een verschil in behandeling wordt gemaakt, enerzijds tussen verschillende categorieën van exploitanten van varkensfokkerijen en anderzijds tussen bepaalde categorieën van (beweerde) vervuilers, zonder dat voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de vastgestelde maatregel.

In een eerste onderdeel van het enig middel is met name betoogd dat het doel van de maatregel erin bestaat toepassing te geven aan het principe dat de vervuiler betaalt. Het kwantitatief criterium van onderscheid tussen varkensfokkerijen van minder dan 1.000 gespeende dieren die niet aan de heffing onderworpen zijn, en deze van meer dan 1.000 dieren waarvoor een progressieve heffing geldt, zou niet relevant zijn voor het gestelde doel, nu ieder mestvarken evenveel mest produceert.
Volgens het beroep is de vervuiling niet afhankelijk van het aantal dieren, maar wel van andere factoren, zoals de kwaliteit van de stallen en de wijze van wegwerken van mengmest. Hieraan is toegevoegd dat de exploitanten reeds via de voorwaarden in de exploitatievergunningen genoodzaakt zijn bijzondere maatregelen tegen vervuiling te nemen.

Een tweede onderdeel van het middel handelt over het onderscheid in heffingen tussen de varkensfokkerijen enerzijds en de rundveehouders

anderzijds. Aangevoerd wordt dat niet is aangetoond dat er een grotere bijdrage zou zijn tot de overbemesting vanwege de varkensfokkerijen in vergelijking met de rundveehouders, zodat ook dit onderscheid zou strijden met artikel 6 van de Grondwet.

3.B.1. Blijkens de parlementaire voorbereiding heeft de bestreden maatregel in het algemeen tot doel de nodige financiële middelen tot uitvoering van de begroting te verwerven en om in het bijzonder aan te zetten tot een vermindering van de milieuvervuiling en de financiering van de sanering ervan, met toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt".

Met de ingevoerde belastingen is slechts een aanzet gegeven tot het hanteren van de voormelde stelregel wat de oppervlaktewaterverontreiniging betreft. De genomen maatregelen zijn door de ontwerpers ervan voorgesteld als een overgangsregeling in afwachting van een verder doorgedreven toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt".

3.B.2. Waar de verzoekende partijen in de zaak met rolnummer 218 in het eerste onderdeel van het enige middel het verschil aanklagen tussen de exploitanten van varkensfokkerijen met een exploitatievergunning voor meer dan 1.000 gespeende dieren en die met minder dieren, mist het middel feitelijke grondslag in de mate dat ook aan eenzelfde forfaitaire belasting van 10.000,- fr. onderworpen zijn de exploitaties tot 1.800 gespeende dieren, evenals de andere in artikel 32quaterdecies, 3°, van de wet van 26 maart 1971 bedoelde hinderlijke inrichtingen.

Voor het overige is het eerste onderdeel van het

middel niet gegrond : het kwantitatief criterium van onderscheid naargelang van het aantal dieren waarvoor een exploitatievergunning is verleend, is objectief en in voldoende redelijk verband met het hoger omschreven doel van de maatregel, en de progressiviteit van de belasting staat eveneens in redelijke verhouding tot die doelstelling. De financiële draagkracht van de exploitatie is immers doorgaans groter naarmate er meer dieren gefokt worden en de produktieprijs per dier dus relatief kleiner is ; anderzijds zijn de grotere bedrijven verhoudingsgewijs meer verantwoordelijk voor de overbemesting die de decreetgever met de bestreden maatregel heeft willen tegengaan.

3.B.3. Het in een tweede onderdeel van het middel aangeklaagde onderscheid tussen de exploitanten van varkensfokkerijen enerzijds en van pluimveehouders en rundveefokkers anderzijds doorstaat eveneens de toets aan artikel 6 van de Grondwet.

De decreetgever vermocht rekening te houden met objectief verschillende situaties wat de onderscheiden types van exploitaties betreft, inzonderheid met de hoge concentratie varkensteelt in een bepaald gebied ; hij is binnen de grenzen van zijn beoordelingsvrijheid gebleven door - steeds in het kader van een overgangsregeling en een eerste aanzet tot toepassing van het beginsel dat de vervuiler zelf betaalt - in een differentiatie te voorzien in hun aandeel tot de financiering van het overheidsbeleid, inzonderheid voor de zuivering van de oppervlaktewateren.

Het enig middel aangevoerd in de zaak met rolnummer 218 is niet gegrond.

Met betrekking tot de middelen die zijn aangevoerd in de zaken 220 en 222.

4.A.1. In de zaken met rolnummers 220 en 222 worden zeven middelen aangevoerd :

- 1° middel : artikel 32quaterdecies schendt artikel 110 van de Grondwet en het algemeen beginsel "non bis in idem" door een provinciale belasting af te schaffen en een gewestelijke belasting in te voeren.

- 2° middel : artikel 32undecies schendt de artikelen 6, 6bis, 110 en 113 van de Grondwet
  . doordat de formule onbekende parameters bevat terwijl de invulling van de parameters de bijdrageverhouding tussen de burgers en bedrijven totaal vertekent
  . doordat het eenheidstarief door de Executieve wordt vastgesteld, terwijl de heffingsgrondslag en het tarief door de Raad zelf moet worden bepaald
  . doordat de heffing wordt ingevoerd ten voordele van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering, terwijl de heffing enkel ten voordele van het Gewest kan worden ingevoerd.

- 3° middel : artikel 32quaterdecies schendt de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet door de heffing enkel op te leggen aan natuurlijke personen met hoofdverblijfplaats in het ambtsgebied van de water-zuiveringsmaatschappij, terwijl er geen reden is voor dat onderscheid.

- 4° middel : schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, nu de heffing forfaitair is terwijl het doel is dat iedereen zou bijdragen in verhouding tot zijn aandeel in de vervuiling.

- 5° middel : artikel 32sexiesdecies schendt de artikelen 8, 92, 93 en 94 van de Grondwet doordat het de uitspraak over geschillen met betrekking tot de heffing toevertrouwt aan een lid van de Executieve.

- 6° middel : artikel 32sexiesdecies schendt artikel 112 van de Grondwet doordat het de gemeenschapsminister toelaat verminderingen of kwijtscheldingen toe te staan, wat alleen bij wet kan.

- 7° middel : schending van artikel 6, § 2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en de basisbeginselen van de economische en monetaire unie, doordat er geen voorafgaand overleg tussen de Executieven was en omdat "door geen overleg te plegen, (...) de burgers en de ondernemingen van één deel van de unie gediscrimineerd (worden), hetgeen eveneens in strijd is met de economische en monetaire unie".

4.B.1. Over het tweede, vijfde en zesde middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 220 en 222, samen genomen.

Het Hof stelt in de zaken met rolnummers 220 en 222 vast, dat, enerzijds, een aantal middelen gericht zijn tegen de aangevochten norm in zijn geheel en, anderzijds, een aantal middelen bepaalde onderdelen van de aangevochten norm viseren.

Het Hof onderzoekt enkel de middelen gericht tegen bepalingen waarvan is uitgemaakt dat de verzoekende partij een belang heeft om de vernietiging ervan te vorderen.

Nu voor de verzoekers in de zaken met rolnummers 220 en 222 enkel het belang bij de vernietiging van artikel 32quaterdecies, eerste lid, 1°, van de wet van 26 maart 1971 zoals ingevoerd door het bestreden artikel 6 van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 is aanvaard, blijven de middelen gericht tegen artikel 32undecies (tweede middel) en artikel 32sexiesdecies (vijfde en zesde middel) buiten beschouwing.

4.A.2.1. Over het eerste middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 220 en 222.

De verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 220 en 222 voeren tegen voormeld artikel 32quaterdecies in de eerste plaats aan dat het, enerzijds, artikel 110 van de Grondwet schendt en, anderzijds, het beginsel "non bis in idem" miskent, doordat het een provinciale belasting afschaft en een gewestelijke belasting in de plaats stelt, terwijl de Raden niet bevoegd zijn om provinciale belastingen op te heffen noch om belastingen te heffen op materies die onder de be-

voegdheid van de nationale wetgever ressorteren.

4.A.2.2. Voor de Vlaamse Executieve is het eerste onderdeel van het eerste middel niet ontvankelijk, omdat de beweerde afschaffing van een provinciale belasting de verzoekers niet ongunstig raakt en zij dus geen belang hebben bij de vernietiging.

Ook zou het middel feitelijke grondslag missen omdat - wat het eerste onderdeel betreft - artikel 32quaterdecies geen provinciale belasting afschaft en - wat het tweede onderdeel betreft - omdat de belastbare grondslag van de heffing die bij voormelde bepaling is ingevoerd niet reeds het voorwerp is van enige provinciale of gemeentelijke belasting.

Naar het oordeel van de Vlaamse Executieve is het middel hoe dan ook ongegrond omdat niets de Gemeenschappen en Gewesten verbiedt belastingen te heffen op materies die reeds voorwerp zijn van provinciale of gemeentelijke belastingen.

4.B.2.1. Het Hof herinnert eraan dat de middelen enkel worden onderzocht in zoverre zij gericht zijn tegen die bepalingen waarvan is gebleken dat de verzoekende partijen een belang hebben om de vernietiging ervan te vragen, met name enkel tegen het eerste lid, 1°, van artikel 32quaterdecies van de wet van 26 maart 1971, zoals ingevoegd bij decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 (zie hoger, 2.B.2. en 2.B.3.).

In de mate dat het eerste middel de afschaffing van een provinciale belasting aanklaagt, mist het feitelijke grondslag, aangezien voormeld artikel 32quaterdecies, eerste lid, 1°, die draagwijdte niet heeft.

4.B.2.2. Artikel 32quaterdecies, eerste lid, 1°, van de wet van 26 maart 1971, zoals ingevoegd bij decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989, voert een gewestelijke "milieuheffing" in ten laste van natuurlijke personen die op 1 januari van het belastingjaar in het ambtsgebied van de Vlaamse

Maatschappij voor Waterzuivering hun hoofdverblijfplaats hebben.

Het eerste middel voert de schending aan van artikel 110 van de Grondwet doordat de bestreden bepaling een gewestelijke belasting invoert ; het doet de vraag rijzen naar de bevoegdheid van de Vlaamse Raad tot het invoeren van voormelde belasting.

4.B.2.3. Artikel 110, § 2, van de Grondwet bepaalt :

"§ 2. Geen belasting ten behoeve van de Gemeenschap of het Gewest kan worden ingevoerd dan door een decreet of een in artikel 26bis bedoelde regel.
De wet bepaalt ten aanzien van de in het vorige lid bedoelde belastingen, de uitzonderingen waarvan de noodzakelijkheid blijkt."

Het enig artikel van de wet van 23 januari 1989 houdende uitvoering van artikel 110, § 2, tweede lid, van de Grondwet luidt :

"In de gevallen die niet voorzien zijn in artikel 11 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, zijn de Raden niet gemachtigd om belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van de belasting door de Staat, noch opcentiemen te heffen op belastingen en heffingen ten voordele van de Staat, noch kortingen hierop toe te staan."

Artikel 11 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten bepaalt :

"De Gemeenschappen en de Gewesten kunnen geen opcentiemen heffen of kortingen toestaan op de in deze wet bedoelde belastingen, behalve op die welke bedoeld zijn in de artikelen 3, eerste lid, 6°, en 6, § 2.
Met uitzondering van de bij deze wet voorziene gevallen, zijn de Gemeenschappen en de Gewesten niet

gemachtigd belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van een in deze wet bedoelde belasting."

4.B.2.4. De materie waarop de bestreden decretale bepaling een belasting invoert - het feit als natuurlijke persoon, alleenstaand of gezinshoofd, op 1 januari van het belastingjaar zijn hoofdverblijfplaats te hebben in het ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering - maakt niet het voorwerp uit van een in de voormelde bijzondere wet van 16 januari 1989 bedoelde belasting, noch van enige belasting door de Staat geheven.

Ten deze is de algemene fiscale bevoegdheid die de Grondwet aan het Gewest toekent dus niet belemmerd door de voormelde bepalingen van de wetten van 16 en 23 januari 1989.

In zoverre het middel de schending aanvoert van artikel 110 van de Grondwet, is het niet gegrond.

4.B.2.5. In zoverre het middel de schending van het beginsel "non bis in idem" aanvoert doordat een provinciale belasting afgeschaft en een gewestelijke belasting ingevoerd wordt, mist het hoe dan ook feitelijke grondslag, vermits enerzijds de door de bestreden bepaling ingevoerde gewestelijke belasting geen provinciale belasting vervangt noch afschaft, en, anderzijds, de betwiste belasting niet overeenstemt met enige reeds gevestigde belasting, noch op niveau van de Staat, noch op enig ander niveau.

4.A.3.1. <u>Over het derde en vierde middel aangevoerd in de zaken 220 en 222, samen genomen.</u>

De verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 220 en 222 voeren tegen artikel 32quaterdecies ook aan dat het de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet schendt, doordat de milieuheffing enkel wordt opgelegd ten laste van natuurlijke personen met

hoofdverblijfplaats in het ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering (derde middel) en doordat de forfaitaire heffing niet beantwoordt aan het beginsel "de vervuiler betaalt" (vierde middel).

4.A.3.2. Ten aanzien van het derde middel verklaart de Vlaamse Executieve dat de milieuheffing bezwaarlijk kan worden ingevoerd ten laste van personen die buiten het ambtsgebied van de maatschappij wonen en dat de hoofdverblijfplaats een objectief controleerbare woonplaats is.

Ten aanzien van het vierde middel doet de Vlaamse Executieve opmerken dat de bestreden bepaling geen retributie voor een verstrekte dienst invoert, maar een belasting met als hoofdzakelijk doel het verwerven van middelen voor de overheid. Naar het oordeel van de Executieve is de belasting slechts in die zin een toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt", dat ermee wordt bijgedragen tot het herverdelen van de gemeenschappelijke uitgaven in de strijd tegen de vervuiling van oppervlaktewateren.

4.B.3.1. Wat betreft de middelen die de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet aanvoeren, dient het Hof na te gaan of de betwiste belasting een onderscheid invoert dat niet redelijk kan worden verantwoord, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de maatregel en de aard van de in het geding zijnde beginselen.

De criteria voor de belasting - als natuurlijke persoon op 1 januari van het belastingjaar zijn hoofdverblijfplaats hebben in het ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering - zijn objectief en houden voldoende verband met de eerder (zie 3.B.1.) omschreven doelstelling van de decreetgever. De opgelegde last - een forfaitaire belasting van 300,- fr. per persoon met een maximum van 1.200,- fr. per gezin - is niet onevenredig met dat doel.

De decreetgever vermocht rekening te houden met de objectieve verschillen tussen de onderscheiden categorieën heffingsplichtigen - in particulieren, ondernemingen en bepaalde exploitaties of inrichtingen -. Hij is binnen de grenzen van zijn beoorde lingsvrijheid gebleven door - in het kader van een overgangsregeling en als een eerste aanzet tot toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt" - in een differentiatie te voorzien in hun aandeel tot de financiering van het overheidsbeleid, inzonderheid voor de zuivering van de oppervlaktewateren.

Noch het derde, noch het vierde middel is gegrond.

4.A.4.1. <u>Over het zevende middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 220 en 228.</u>

De verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 220 en 222 voeren tenslotte nog aan dat het bestreden decreet tot stand kwam zonder overleg tussen de Executieven, waarin zij een schending zien van artikel 6, § 2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en van "de basisbeginselen van de economische en monetaire unie".

4.A.4.2. De Vlaamse Executieve is van mening dat het bij artikel 6, § 2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voorgeschreven overleg tussen de Executieven wat betreft "de waterlagen die zich over meer dan één Gewest uitstrekken", uitsluitend te maken heeft met de bevoegdheid van de Gewesten inzake "waterproduktie en watervoorziening", bedoeld in artikel 6, § 2, V, 1°, van voormelde bijzondere wet.

In zoverre de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet wordt aangevoerd, betoogt de Vlaamse Executieve van haar kant dat het gelijkheidsbeginsel niet vereist dat een overheid overleg moet plegen met andere overheden vooraleer de bestreden heffing wordt ingevoerd. Dat een

welbepaalde gemeenschaps- of gewestbelasting uitsluitend in een deelgebied geheven wordt, is het noodzakelijke gevolg van de verleende autonomie, aldus nog de Executieve.

Wat betreft de aangevoerde schending van de "basisbeginselen van de economische en monetaire unie", merkt de Vlaamse Executieve op dat de bestreden heffing ten laste van de natuurlijke personen geen enkele invloed heeft op enig grensoverschrijdend verkeer.

4.B.4.1. Het Hof herinnert eraan dat de bestreden belasting een belasting is die door het Vlaamse Gewest is ingevoerd in de uitoefening van de eigen algemene fiscale bevoegdheid op grond van artikel 110, § 2, eerste lid, van de Grondwet zelf.

In zoverre het middel de schending aanvoert van artikel 6, § 2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, kan het niet aangenomen worden. Immers, die bepaling verplicht de Vlaamse Executieve niet overleg te plegen met andere Executieven om een bepaling aan te nemen als die welke thans wordt aangevochten.

In zoverre het de schending van het gelijkheidsbeginsel en de "beginselen van de economische en monetaire unie" aanvoert, doordat het decreet tot stand kwam zonder overleg tussen de Executieven, kan het middel evenmin aangehouden worden.

Het is niet duidelijk hoe het al dan niet plegen van overleg tussen Executieven op zich enige schending van voormelde beginselen zou kunnen opleveren.

Bovendien is een verschil in behandeling in materies waar de Gemeenschappen en Gewesten over eigen bevoegdheden beschikken het resultaat van een onderscheiden beleid overeenkomstig de door of krachtens de Grondwet verleende autonomie van de deelgebieden, hetgeen op zich niet kan worden geacht strijdig te zijn met de artikelen 6 en 6bis

van de Grondwet.

Tenslotte, en voor zover het derde onderdeel van het middel zo moet worden begrepen dat het de schending van de economische en monetaire unie aanklaagt doordat de betwiste belasting het vrij verkeer van goederen en produktiefactoren tussen de deelgebieden van de staat zou belemmeren, is het ongegrond, nu de bestreden bepaling noch een intern douanerecht, noch een heffing met gelijke werking invoert.

Het middel is niet gegrond.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

verwerpt de beroepen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 november 1991.

De griffier, De voorzitter,

L. POTOMS J. DELVA